Argraffwyd yr Offeryn Statudol hwn yn lle'r OS sy'n dwyn yr un rhif ac fe'i dyroddir yn rhad ac am ddim i bawb y gwyddys iddynt gael yr Offeryn Statudol hwnnw.

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 1795 (Cy.162)

BWYD, CYMRU

Rheoliadau Arbelydru Bwyd(Cymru) 2009

Gwnaed - - - -	*6 Gorffennaf 2009*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -	*7 Gorffennaf 2009*
Yn dod i rym - -	*31 Gorffennaf 2009*

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddwyd gan adrannau 16(1) a (3), 17(1), 18(1)(c), 19(1)(b), 6 a 48(1) o Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990 a pharagraffau 1 a 4(b) o Atodlen 1 iddi(**1**) ac a freiniwyd bellach ynddynt hwy(**2**).

Yn unol ag adran 48(4A) o'r Ddeddf honno, maent wedi rhoi sylw i gyngor perthnasol a roddwyd gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd.

Fel sy'n ofynnol gan Erthygl 9 o Reoliad (EC) Rhif 178/2002 Senedd Ewrop a'r Cyngor, sy'n gosod egwyddorion a gofynion cyffredinol cyfraith bwyd, yn sefydlu Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop ac yn gosod gweithdrefnau o ran materion diogelwch bwyd(**3**), cafwyd ymgynghori agored a thryloyw â'r cyhoedd wrth baratoi a gwerthuso'r Rheoliadau hyn.

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Arbelydru Bwyd (Cymru) 2009, a deuant i rym ar 31 Gorffennaf 2009.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(**1**) 1990 p.16: disodlwyd adran 1(1) a (2) (y diffiniad o "food") gan O.S. 2004/2990. Diwygiwyd adran 17 gan baragraff 12, diwygiwyd adran 19 gan baragraff 14 a diwygiwyd adran 48 gan baragraff 21 o Atodlen 5 i Ddeddf Safonau Bwyd 1999, p.28 ("Deddf 1999"). Diwygiwyd adran 48 hefyd gan O.S. 2004/2990. Diwygiwyd adran 26(3) gan Atodlen 6 i Ddeddf 1999. Diwygiwyd adran 53(2) gan baragraff 19 o Atodlen 16 i Ddeddf Dadreoleiddio a Chontractio Allan 1994, p.40, Atodlen 6 i Ddeddf 1999 ac O.S. 2004/2990.

(**2**) Cafodd swyddogaethau "the Ministers", i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, eu trosglwyddo i Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999, O.S. 1999/672, fel y'i darllenir gydag adran 40(3) o Ddeddf 1999, a'u trosglwyddo wedi hynny i WeinidogionCymru gan baragraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (2006 p.32).

(**3**) OJ Rhif L31, 1.2.2002, t.1, fel y'i diwygiwyd ddiwethaf gan Reoliad y Comisiwn (EC) Rhif 202/2008 sy'n diwygio Rheoliad (EC) Rhif 178/2002 Senedd Ewrop a'r Cyngor ynghylch nifer ac enwau Panelau Gwyddonol Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop (OJ Rhif L60, 5.3.2008, t.17).

Cwmpas

2. Nid yw'r Rheoliadau hyn yn gymwys i'r canlynol—

(a) arbelydru drwy ddyfeisiau mesur neu arolygu ar lefel uchaf o—

(i) 10MeV yn achos pelydrau-X;

(ii) 14MeV yn achos niwtronau; neu

(iii) 5MeV mewn achosion eraill,

pan na fo'r dogn ymbelydredd ïoneiddio sy'n cael ei amsugno yn fwy na 0.01Gy yn achos dyfeisiau arolygu sy'n defnyddio niwtronau a 0.5Gy mewn achosion eraill; neu

(b) arbelydru bwyd a baratoir o dan oruchwyliaeth feddygol i gleifion y mae arnynt angen deietau sterilaidd.

Dehongli

3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr "a arbelydrir", "a arbelydrwyd", "arbelydrwyd", "cael ei arbelydru" ac "wedi'i arbelydru" ("*irradiated*") yw cael ei drin ag ymbelydredd ïoneiddio, a rhaid dehongli ymadroddion tebyg yn unol â hynny;

mae "a gymeradwywyd", "wedi'i gymeradwyo" ac "wedi'u cymeradwyo" ("*approved*") yn cynnwys "trwyddedig" ac "wedi'i drwyddedu" ("*licensed*");

ystyr "yr Asiantaeth" ("*the Agency*") yw'r Asiantaeth Safonau Bwyd;

mae "cymeradwyaeth" ("*approval*") yn cynnwys trwydded;

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf Diogelwch Bwyd 1990;

mae "gwerthu" ("*sell*") yn cynnwys meddu, cynnig, arddangos a hysbysebu i werthu, a rhaid dehongli "gwerthu" ("*sale*") yn unol â hynny;

ystyr "mewnforio" ("*import*") yw cyflwyno o Aelod-wladwriaeth arall neu o wlad y tu allan i'r Gymuned Ewropeaidd;

ystyr "Rhif cyfeirnod swyddogol" ("*official reference number*") mewn perthynas â chyfleuster mewn Aelod-wladwriaeth yw'r Rhif cyfeirnod a ddyrennir gan yr Aelod-wladwriaeth mewn cysylltiad â chael ei gymeradwyo fel cyfleuster arbelydru (sef y Rhif a ddangosir ar ei gyfer yn y rhestr yn Atodlen 3);

ystyr "trwydded" ("*licence*"), ac eithrio yn rheoliad 7(a)(ii)(bb), yw trwydded a roddir gan yr Asiantaeth yn unol ag Atodlen 2 i berson ac i gyfleuster i arbelydru bwyd a rhaid dehongli "ei drwyddedu", "trwyddedig" ac "wedi'i drwyddedu" ("licensed") a "trwyddedai" ("*licensee*") yn unol â hynny;

ystyr "ymbelydredd ïoneiddio" ("*ionising radiation*") yw unrhyw belydrau gama, pelydrau-X neu ymbelydriadau corffilaidd sy'n gallu cynhyrchu ïonau naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

(2) At ddibenion y Rheoliadau hyn—

(a) ystyr "bwyd a arbelydrwyd yn briodol" ("*properly irradiated food*") yw bwyd—

(i) a oedd naill ai wedi'i arbelydru ar ei ben ei hun neu fel rhan o swp bwyd yr oedd pob eitem ynddo yn fwyd a oedd yn dod o fewn yr un categori bwyd a ganiatawyd; a

(ii) na chafodd ei arbelydru'n ormodol,

ac mae'n rhaid dehongli "arbelydru priodol" ("*proper irradiation*") yn unol â hynny;

(b) bwyd sy'n dod o fewn categori a ganiateir o ran bwyd, pan fo dim llai na 98 y cant ohono yn ôl pwysau (gan hepgor pwysau unrhyw ddŵr a ychwanegwyd) yn dod o fewn y categori

hwnnw, ac ystyr "eitem" ("item"), mewn perthynas â swp bwyd, yw pob eitem yn y swp hwnnw sydd wedi'i bwriadu i fod yn eitem y gellir ei gwerthu bob yn un;

(c) y categorïau bwyd a ganiateir yw—

(i) ffrwythau;

(ii) llysiau;

(iii) grawnfwydydd;

(iv) bylbiau a chloron;

(v) perlysiau, sbeisys a sesnadau llysieuol aromatig wedi'u sychu;

(vi) pysgod a physgod cregyn; a

(vii) dofednod;

(ch) yn y categorïau bwyd a ganiateir—

(i) mae "ffrwythau" ("*fruit*") yn cynnwys ffyngau, tomatos a rhiwbob ond heb fod yn gyfyngedig iddynt;

(ii) nid yw'r term "llysiau" ("*vegetables*") yn cynnwys ffrwythau, grawnfwydydd, bylbiau a chloron, na pherlysiau, sbeisys a sesnadau llysieuol aromatig wedi'u sychu ond mae'n cynnwys corbys;

(iii) ystyr "bylbiau a chloron" ("*bulbs and tubers*") yw tatws, iamau, winwns, sialóts a garlleg;

(iv) mae "pysgod a physgod cregyn" ("*fish and shellfish*") yn cynnwys llyswennod, cramenogion a molysgiaid ond heb fod yn gyfyngedig iddynt; a

(v) ystyr "dofednod" ("*poultry*") yw ffowls domestig, gwyddau, hwyaid, ieir gini, colomennod, soflieir a thyrcwn;

(d) mae bwyd wedi'i arbelydru'n ormodol naill ai pan fo'r dogn cyfartalog cyffredinol o ymbelydredd ïoneiddio a amsugnwyd ganddo, o'i fesur yn unol ag Atodlen 1, yn fwy na, yn achos—

(i) ffrwythau, 2 kGy;

(ii) llysiau, 1 kGy;

(iii) grawnfwydydd, 1 kGy;

(iv) bylbiau a chloron, 0.2 kGy;

(v) perlysiau, sbeisys a sesnadau llysieuol aromatig wedi'u sychu, 10 kGy;

(vi) pysgod a physgod cregyn, 3 kGy; neu

(vii) dofednod, 7 kGy,

neu pan fo un o'r amgylchiadau a ddisgrifir ym mharagraff (3) yn gymwys.

(3) Yr amgylchiadau yw bod y dogn uchaf o ymbelydredd ïoneiddio a amsugnwyd gan y bwyd, neu gan unrhyw fwyd yn yr un swp, o'i fesur yn unol ag Atodlen 1—

(a) yn fwy na theirgwaith y dogn isaf a amsugnwyd ganddo; neu

(b) yn fwy nag 1.5 gwaith y dogn cyfartalog cyffredinol a bennir ar gyfer y bwyd ym mharagraff (2)(d).

Gwahardd trin heb drwydded

4.—(1) Wrth baratoi bwyd, ni chaiff neb ei arbelydru nac arbelydru unrhyw ran ohono oni bai—

(a) bod y person hwnnw wedi'i drwyddedu;

(b) ei fod mewn cyflwr iachusol addas; ac

(c) ei fod wedi'i arbelydru'n unol â'r Rheoliadau hyn ac unrhyw amodau sydd ynghlwm wrth y drwydded.

(2) Mae Atodlen 2 yn cael effaith mewn perthynas â thrwyddedau.

Cyfyngiadau ar fewnforio

5.—(1) Ni chaiff neb fewnforio unrhyw fwyd a arbelydrwyd i Gymru er mwyn ei werthu oni bai—

(a) ei fod yn dod o fewn categori bwyd a ganiateir;

(b) ei fod wedi'i arbelydru yn un o'r cyfleusterau a restrir yn y Tabl yn—

(i) Atodlen 3, a bod hwnnw ym mhob achos yn gyfleuster mewn Aelod-wladwriaeth sydd wedi'i gymeradwyo ar gyfer arbelydru bwydydd a chynhwysion bwydydd gan yr Aelod-wladwriaeth o dan sylw; neu

(ii) Atodlen 4, a bod hwnnw ym mhob achos yn gyfleuster mewn gwlad y tu allan i'r Gymuned Ewropeaidd ac yn un sydd wedi'i gymeradwyo gan y Gymuned;

(c) ei fod yn fwyd sydd wedi'i arbelydru'n briodol; ac

(ch) pan fo wedi'i arbelydru mewn Aelod-wladwriaeth arall, bod gydag ef ddogfennau sy'n cynnwys—

(i) naill ai enw a chyfeiriad y cyfleuster a wnaeth yr arbelydru, neu ei rif cyfeirnod swyddogol; a

(ii) yr wybodaeth a bennir ym mharagraff 9(1)(a) i (ch) a (2)(ch) o Ran 3 o Atodlen 2; neu

(d) pan fo wedi'i arbelydru y tu allan i'r Gymuned Ewropeaidd—

(i) bod gydag ef ddogfennau—

(aa) sy'n dangos enw a chyfeiriad y cyfleuster lle arbelydrwyd y bwyd; a

(bb) sy'n cynnwys yr wybodaeth a bennir ym mharagraff 9(1) o Ran 3 o Atodlen 2;

(ii) yn achos bwyd heblaw perlysiau, sbeisys neu sesnadau llysieuol aromatig wedi'u sychu—

(aa) ei fod wedi'i arbelydru gan berson a gymeradwywyd, o dan gyfeirnod y gellir adnabod y gymeradwyaeth drwyddo, gan awdurdod cymwys yn y wlad yr oedd wedi'i arbelydru ynddi;

(bb) bod y gymeradwyaeth yn ei gwneud yn ofynnol defnyddio'r dull mesur a bennir yn Atodlen 1 mewn perthynas â'r bwyd y mae'r gymeradwyaeth yn ymwneud ag ef; ac

(cc) bod gweithredu'r ddeddfwriaeth sydd mewn grym yn y wlad honno ynglŷn ag arbelydru bwyd yn diogelu iechyd dynol i raddau nad ydynt yn llai nag i ba raddau y mae iechyd dynol yn cael ei ddiogelu drwy weithredu'r Rheoliadau hyn, a

(iii) ei fod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gymwys i'r bwyd.

(2) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fwyd sydd wedi dod (yn ogystal â bwyd nad yw wedi dod) yn gynhwysyn bwyd arall.

(3) Ym mharagraff (1)(d)(iii) mae'r ymadrodd "amodau sy'n gymwys i'r bwyd" i'w ddehongli'n unol â'r ymadrodd "the conditions which apply to the foodstuffs" yn Erthygl 9(1) o Gyfarwyddeb

1999/2/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ar gyd-ddynesu cyfreithiau'r Aelod-wladwriaethau ynghylch bwydydd a chynhwysion bwydydd sydd wedi'u trin ag ymbelydredd ïoneiddio(**4**).

Cyfyngu ar storio neu gludo

6.—(1) Ni chaiff neb storio na chludo unrhyw fwyd a arbelydrwyd er mwyn ei werthu—

(a) onid yw'r person hwnnw wedi'i drwyddedu mewn perthynas â'r bwyd; neu

(b) onid yw'r person hwnnw heb ei drwyddedu mewn perthynas â'r bwyd ac —

(i) pan fo'r bwyd wedi'i fewnforio i Gymru, bod gydag ef ddogfennau, neu gopïau o'r dogfennau, sy'n ofynnol mewn perthynas ag ef o dan reoliad 5(1)(ch) neu (d)(i); neu

(ii) pan fo'r arbelydru wedi digwydd yn y Deyrnas Unedig, bod gydag ef ddogfennau sy'n cynnwys datganiad bod y bwyd wedi'i arbelydru a dogfen neu gopi sy'n cynnwys yr wybodaeth a bennir ym mharagraff 9(1)(a) i (ch) a (2) o Ran 3 o Atodlen 2.

(2) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i fwyd sydd wedi dod (yn ogystal â bwyd nad yw wedi dod) yn gynhwysyn bwyd arall.

Cyfyngu ar werthu

7. Ni chaiff neb werthu bwyd sydd wedi'i arbelydru neu fwyd y mae unrhyw ran ohono wedi'i arbelydru—

(a) oni bai bod—

(i) yr arbelydru wedi digwydd yng Nghymru ac y cydymffurfiwyd â rheoliad 4 ac Atodlen 2 ac unrhyw amodau a oedd ynghlwm wrth y drwydded; neu

(ii) yr arbelydru wedi digwydd yn Lloegr, Gogledd Iwerddon, neu'r Alban a chydymffurfiwyd

(aa) â'r darpariaethau a oedd yn cael effaith yno, ac a oedd yn cyfateb i reoliad 4 ac Atodlen 2; a

(bb) ag unrhyw amodau trwydded i arbelydru bwyd a ddyroddwyd yno; neu

(iii) y bwyd wedi'i fewnforio i Gymru ac y cydymffurfiwyd â rheoliad 5; a

(b) oni chydymffurfiwyd, pan fo wedi'i storio neu wedi'i gludo, â rheoliad 6.

Dogfennaeth ar gyfer bwyd nad yw'n barod i gael ei werthu am y tro olaf

8.—(1) Ni chaiff neb fewnforio i Gymru, na storio na chludo at ddibenion gwerthu na gwerthu bwyd sydd wedi'i arbelydru, na bwyd sy'n cynnwys cynhwysyn wedi'i arbelydru, nad yw'n barod i'w gyflenwi i'r defnyddiwr olaf neu i sefydliadau arlwyo oni bai bod y dogfennau sy'n mynd gyda'r bwyd—

(a) yn priodoli'r gair "irradiated" neu'r geiriau "treated with ionising radiation" i'r bwyd neu'r cynhwysyn, yn ôl y digwydd; a

(b) yn cynnwys naill ai enw a chyfeiriad y cyfleuster lle gwnaed yr arbelydru, neu ei rif cyfeirnod swyddogol.

(2) Yn y rheoliad hwn—

(a) ystyr "sefydliad arlwyo" ("*catering establishment*") yw bwyty, ffreutur, caffi, clwb, tafarn, ysgol, ysbyty neu sefydliad tebyg (gan gynnwys cerbyd neu stondin sefydlog neu un symudol) lle mae bwyd wedi'i baratoi, wrth gynnal busnes, i'w gyflenwi i'r defnyddiwr olaf ac yn barod i'w fwyta heb waith paratoi pellach;

(**4**) OJ Rhif L66, 13.3.1999, t.16, fel y'i diwygiwyd gan Reoliad (EC) Rhif 1882/2003 (OJ Rhif L 84, 31.10.2003, t.1).